

Títol: I després del Tricentenari, què?

Subtítol: La companyia Xuriach més enllà de la commemoració dels fets de 1714

Autor: Xuriach, música i dansa antiga i tradicional

Xuriach som una companyia especialitzada en la dansa i la música del Renaixement i Barroc ibèric i per extensió, europeu. En formem part diversos ballarins i músics que treballem conjuntament intentant aconseguir el major grau de compenetració entre les dos disciplines. També investiguem en la dansa tradicional catalana i la seva relació amb la dansa antiga a partir de les eines d'investigació que aquesta darrera empra. La direcció artística és a càrrec de l'Anna Romaní, en Carles Mas i en Marc Riera.

El títol de la ponència que presentem és una petita provocació, ja que si bé quan començava la commemoració del Tricentenari se'ns preguntava "què fèiem abans?" o "d'on sortiu?" ara sovint se'ns pregunta què farem ara que s'acaba la commemoració, com si no tinguéssim recorregut més enllà d'aquesta celebració. Com a resposta, és evident que contestem que seguim endavant i que això només ha estat una etapa més del nostre recorregut, que com a companyia fundada a finals del 2009 ja venia de més lluny (ja no parlem de les carreres individuals dels seus integrants que el més veterà porta més de trenta anys d'especialització!).

D'aquesta etapa, però, en volem ressaltar tres aspectes generals. El primer és que la commemoració ha permès la redescoberta de la **cultura del barroc català** que en el cas de la dansa tenia molts elements post renaixentistes. No només això si no que ha demostrat que no estàvem en un moment de decadència cultural com sempre s'havia dit, si no potser justament el contrari.

Ens agradaria que això permetés canviar la concepció de molts ajuntaments que només centren els seus esforços en prestigiar el passat medieval (cultural i festiu) de la població i s'obliden que molts dels fonaments del que som avui es van gestar en el Renaixement i el Barroc.

El segon és que en aquell moment hi podem trobar bona part dels **fonaments de la nostra dansa tradicional** que s'havien anat gestant en els segles anteriors.

El darrer aspecte a ressaltar ens lliga amb el present i els canvis polítics i socials que estem vivint, que pensem que ens han de servir per repensar la nostra cultura i la seva projecció interna i internacional. En aquest sentit, el tricentenari ens ha permès redescobrir **aspectes culturals i festius del moment** que són ben vàlids avui en dia, com ara la rauxa i el desacomplexament amb que es vivien les celebracions.

Específicament en el nostre camp, pensem que podem retornar al carrer algunes d'aquestes danses i actituds alhora de ballar molt més basades en l'**espontaneïtat** i **improvisació** tant

musical com coreogràfica.... sense l'ús de les partitures, en relació directa entre músics i ballarins. Tres exemples podrien ser aquests:

- la **sardana** antiga com a forma d'aproximar-se de nou a la dansa com es balla avui en dia.
- els **canaris** i altres gèneres de danses que ara considerem exòtics - no ho eren llavors - amb zapateados i cops de mans i diàleg constant entre balladors que proposen i músics que responen i viceversa. Perquè no retornar-los a les places?
- Les **follies** (entre altres gèneres) com a punt de partida per entendre els gèneres al voltant de la jota, fandango, etc.

En la vesant més pedagògica (la qual tots els integrants de la companyia combinen amb la seva carrera artística) pensem que ajudar a entendre la manera de fer cultura d'aquella societat, enriqueix el desenvolupament de l'infant o l'adult d'avui en dia. I és que ara la música es viu amb quantitat, no amb **intensitat** i difícilment som productors de música i ens limitem a ser consumidors passius. **Fa 300 anys tothom sabia ballar i cantar** i la majoria tocaven instruments i ho tenien totalment integrat a la seva vida quotidiana, a més que era una carta de presentació davant de la societat. Si no en sabies, podies quedar arraconat socialment (podríem comparar-ho en l'actualitat amb les persones que no saben un mínim d'informàtica).

Com a companyia en sí, aquesta commemoració ens ha donat l'oportunitat de donar a conèixer la nostra feina i consolidar el projecte. També ens ha permès provar diversos formats d'espectacle, taller i divulgació en funció de les necessitats i demandes de l'organització.

Destaquem dos activitats que per la seva especificitat difícilment s'haguessin produït fora del context de la celebració. La primera són els audios i videos de dansa realitzats per a l'exposició permanent del Born Centre Cultural i per a l'exposició "Les músiques dels 1714s" del Museu de la Música de Barcelona, que han permès tenir un material físic i perdurable de les reconstitucions que ha fet la companyia de danses i balls com la Pavana, Follies, Ball de Matutxins, Canaris, Mantovana i Sardana.

La segona és la participació a la "Ciutat de la bullícia" a les festes de la Mercè'13, on es van recrear diferents aspectes festius de la Barcelona del 1700 i ens va brindar l'oportunitat de treballar amb diversos esbarts de la ciutat. La valoració que en fem la companyia és molt bona per tal i com els esbarts es van adaptar amb comoditat al llenguatge que els proposàvem i també a la fórmula taller - exhibició.

Esperem haver pogut transmetre la importància d'utilitzar la situació del ball de plaça com a màxima expressió de "cultura viva" i complement necessari a les pràctiques escèniques preeminents en aquest sector. També la necessitat de l'ús de les eines d'investigació de la dansa i música antiga en la dansa tradicional que, en general, es desconeixen o s'empren poc.

Finalment, per cloure aquest article, volem parlar dels diversos objectius que ens hem marcat en aquesta nova etapa que estem iniciant l'any 2015, el primer dels quals és seguir explicant la importància de fer "cultura viva" amb aquest repertori i redescobrir-ne els aspectes més atractius i transformadors que describíem més amunt. També fer servir l'aprenentatge de la música i la dansa antiga com a base per conèixer/investigar les cançons i balls de casa nostra.

El segon és anar ampliant gradualment el nostre àmbit d'estudi cap a les formes més antigues de dansa documentades (finals de l'Edat Mitjana) i també les més modernes (segle XIX i principis del XX). Així mateix, sobre els repertoris ja treballats, aprofundir-hi a través de les descripcions recentment aparegudes.

Una part d'aquesta feina volem que es materialitzi amb la creació d'un nou espectacle en el moment en què el repertori estigui prou madur.

El darrer objectiu és l'enregistrament d'un CD (que si podem s'acompanyaria d'un DVD) amb el repertori de dansa d'escola ibèrica del segle XVII, bàsic per entendre la cultura de la dansa del moment i fonament de molts estils i gèneres que han arribat als nostres dies: la nostra dansa tradicional, els gèneres al voltant de la Sardana i el Contrapàs, de la Jota i Fandango, el *Flamenco*, la *Escuela Bolera*, etc.